

vilde faa i Rigsdagen. Ogsaa jeg skal derfor tillade mig over for det foreliggende Forslag at fremsætte nogle Betragtninger. Der siges i Almindelighed, at vor Forsatning har et Hul, og at dette Hul bestaar i, at den ikke har afgørende Bestemmelser med Hensyn til Vedtagelse af den nødvendige aarlige Finanslov. Jeg skal imidlertid gøre opmærksom paa, at det sikkert ikke er noget tilfældigt, at denne Mangel er til Stede. Det er ikke blevet til af Laagtsomhed, tværtimod, thi vistnok alle de Forsatninger, der stamme fra Midten af dette Aarhundrede, have den samme Mangel, idet der ikke findes anden endelig Afgørelse paa dette Punkt end den, der henviser til den almindelige Lovgivningsmagts Forhandlinger, hvorigennem Rigsdagens eller den paagældende Repræsentations 2 Kamre skulle blive enige om det aarlige Budget. Dette er vistnok, som sagt, ingenlunde nogen Tilfældighed, hverken hos os eller andre Steder. Vilde vi gaa Europa igennem, da vilde vi finde en Række Forsatninger, som have den samme Egenkab. Jeg antager, at dette hidrører for en stor Del fra, at Mønstrer for disse Forsatninger hentedes i England, hvor det parlamentariske System i Aarenes Løb var saaledes grundfæstet, at man ingen Frygt havde for, at der skulde være Banfelighed ved at faa det aarlige Budget vedtaget. Jeg vil tilføje, at jeg tror, at man ogsaa kan hente et vist Mønster andetsteds fra end fra England. Jeg tror nemlig, at det hunder noget i den i sin Tid berømte Hegelske Dialektik, der jo levede paa Modsigelsernes Ligevægt, saa at man ogsaa her har fundet en vis Styrke i den Sætning, at naar Modsetningerne stilles op mod hinanden, vilde de ved indbyrdes Samarbejde blive nødte til at komme hinanden i Møde. Naar man altsaa ingenlunde maa gaa ud fra, at den Egenkab ved Forsatningen, at den mangler Slutningsafgørelse for den aarlige Finanslovs endelige Vedtagelse, er tilfældigt, saa vilde dette jo heller ikke hos os have faaet nogen væsentlig Betydning, naar ikke de Begivenheder vare indtrufne, der førte til den ny Forsatning af 1866. Naar den højtærede Forslagsstiller under sin Motivering udtrykkelig har gjort opmærksom paa, at selv under Forsatningen af 5te Juni 1849 have vi et Eksempel paa en provisorisk Finanslovs Udstedelse, nemlig den af 12te Maj 1853, saa tror jeg dog, at den over for den almindelige Opfattelse ingenlunde vil være et Vidnesbyrd om, at den var en Frugt af den gamle Forsatning. Den vakte jo ingen Strid; og det vilde vistnok heller ikke paa nogen som helst Tid have

vakt nogen afgørende Forargelse, om en Lov af denne Bestaaffenhed blev gennemført, fordi der i Virkeligheden ikke var nogen Modstand mod den. Det farlige ved provisoriske Finanslove fremkommer jo kun i det Øjeblik, de faa Anvendelse som et Kampmiddel for at sætte ensidige Anstuelser igennem paa Trods af den ene eller den anden Side af Repræsentationen. Man kan vist fuldt ud sige dette, at Svagheden, Hullet i Forsatningen egentligt først kom til Stede i 1866 derved, at de Elementer, som skulde samarbejde for at opnaa Enighed om den aarlige Finanslov, bleve saa højt forfælt sammenfattede. Det er jo ikke første Gang, at der gøres opmærksom paa, at man den Gang begik den Fejl, som det gamle Billede betegner ved at sætte en ny Lov paa gamle Klæder, eller ved at hælde ny Vin paa gamle Læderflasker. Jeg vil anvende det mere moderne Billede, at dersom man vilde forsøge at anvende et Sprængstof med en stor Krudtgas-spænding i de gamle Kanoner, vilde disse sikkert ikke kunne taale det, de vilde nødvendigvis sprænges, da de ikke vare beregnede til dette Brug. Og saaledes er det ogsaa, at Spændingen mellem de Elementer, hvoraf Repræsentationen bestaar, har faaet en ganske anden Karakter i 1866, end Tilfældet var i 1849. Det er denne Spænding, der er bleven saa ulige stærkere, og det var jo ogsaa den, der utvivlsomt førte til Sprængningen i 1885. Naar man nu virkelig for at opnaa en større Virkning, vil forsøge at arbejde — for at blive i Billedet — med stærkere eksploderende Stoffer, altsaa med en større Spænding, saa er der jo to Veje at gaa. Enten kunde man søge at anskaffe sig bedre Kanoner — og det er jo det, dette Forslag gaar ud paa — altsaa at tilvejebringe en Forsatningsform, som var indrettet til at bære den Spænding, som nødvendigvis maa komme til Stede ved Modsetningerne mellem de to Ting. I saa Fald er det jo naturligt at søge Løsningen derigennem, at man siger: Fyld det Hul i Forsatningen, som formelt kan siges at være til Stede ved, at man ikke har nogen Vej til at faa nogen endelig Afgørelse, naar Spændingen bliver alt for stor! Man kunde jo vel imidlertid ogsaa tænke sig at gaa en anden Vej, og det var den at forsøge paa at nedsætte Spændingen. Og det er det, man har gjort — for atter at blive i det artilleristiske Billede — idet, man jo har forsøgt i den nyeste Tid at anvende langsomt forbrændende Sprængstoffer, som ikke have denne farlige Sprængningssevne i sig. Altsaa, den Vej at forsøge paa at nedsætte, at mildne, at dæmpe Modsetningerne mellem de to